

Velký neznámý, část I.

Homilie zakladatele Opus Dei ze slavnosti Seslání Ducha svatého 25. května 1969, která byla uveřejněna v knize Jít s Kristem. Část první

28.05.2020

127 Vyprávění *Skutků apoštolů* o událostech, které se staly o letnicích, kdy Duch svatý sestoupil v podobě ohnivých jazyků na apoštoly našeho Pána, nám ukazují, jak se projevuje Boží síla, s kterou církev začala svou cestu ke všem národům. Ten den se

jasně ukázalo, že Kristus – svou poslušností, obětí na kříži a svým vzkříšením – zvítězil nad smrtí a nad hříchem.

Učedníci, kteří byli už dříve svědky slávy vzkříšeného Ježíše, poznali sami na sobě sílu Ducha svatého: jejich rozum i srdce jsou otevřeny novému světlu. Následovali Krista s vírou a přijali jeho učení, ale ne vždy byli schopni pochopit jeho pravý smysl: bylo třeba, aby přišel Duch pravdy, je naučí chápat všechny ty věci (srov. Jan 16,12–13). Věděli, že jen u Ježíše mohou nalézt slova věčného života, a byli odhodláni jít za ním a dát za něho život. Byli však slabí, a když nastala hodina zkoušky, utekli a nechali ho samotného. V den letnic toto vše končí: Duch svatý, který je Duchem síly, je učinil silnými, spolehlivými, statečnými. Slova apoštolů teď znějí hlasitě a zvučně po celém Jeruzalémě.

Muži i ženy, kteří přišli z
nejrůznějších krajin na tyto dny do
města, s úžasem naslouchají. *My
Parthové, Médové, Elamité, obyvatelé
Mezopotámie, Judska a Kapadokie,
Pontu a Asie, Frýgie a Pamfýlie,
Egypta a libyjského kraje u Kyrény,
my, kteří jsme připutovali z Říma, židé
i proselyté, Krétané i Arabové:
slyšíme, jak našimi jazyky hlásají
velké Boží skutky* (Sk 2,9–11). Tyto
zázraky, které se dějí před jejich
zraky, je vedou k tomu, že věnují
pozornost apoštolskému kázání.
Tentýž Duch svatý, který zapůsobil
na učedníky Páně, se dotkl i jejich
srdcí a přivedl je k víře.

Svatý Lukáš nám vypráví, že po
Petrově kázání o Kristově
zmrtvýchvstání za ním mnozí, kteří
ho obklopovali, přišli a ptali se:
Bratři, co máme dělat? A apoštol jim
odpověděl: *Obrátte se! A každý z vás
ať se dá pokřtít ve jménu Ježíše Krista,
aby vám byly odpuštěny hříchy, a jako*

dar dostanete Ducha svatého (...) A ten den se k nim přidalo na tři tisíce lidí. Tím končí tento posvátný text (Sk 2,37–41).

Slavnostní příchod Ducha svatého o letnicích nebyla jen nějaká ojedinělá událost. Téměř na každé stránce *Skutku apoštolů* se o něm mluví – mluví se o tom, jak vede a řídí život a skutky prvního křesťanského společenství a povzbuzuje je: to on inspiruje kázání svatého Petra (srov. Sk 4,8), to on utvrzuje učedníky ve víře (srov. Sk 4,31), to on zpečetuje svou přítomností, že jsou povoláni i pohané (srov. Sk 10,44–47), to on posílá Šavla a Barnabáše do dalekých krajů, aby otvírali nové cesty Ježíšovu učení (srov. Sk 13,2–4). Jedním slovem: jeho přítomnost a působení lze pozorovat všude.

Letnice dnes

128 Tato skutečnost, s kterou nás seznamuje text Písma svatého, není

jen nějakou vzpomínkou na minulost, na jakýsi zlatý věk církve. Je to, přes všechny slabosti a hříchy každého z nás, i skutečná událost, ke které dochází v dnešní církvi i církvi všech dob. *A já budu prosit Otce, a dá vám jiného Přímluvce, aby s vámi zůstal navždy* (Jan 14,16). Ježíš splnil své sliby: vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa a ve spojení s věčným Otcem nám posílá Ducha svatého, aby nás posvěcoval a dával nám život.

Boží síla a moc osvěcuje tvář země. Duch svatý, přítomen stále v Kristově církvi, jí pomáhá, aby byla – vždy a ve všem – znamením pro všechny národy a hlásala lidstvu Boží milosrdenství a lásku (srov. Iz 11,12). Ať jsou naše meze sebevětší, můžeme se s důvěrou dívat k nebi a neustále být naplněni radostí: Bůh nás miluje a osvobodí nás od našich hříchů. Přítomnost a působení Ducha svatého v církvi je zárukou a příslibem věčného štěstí, oné radosti

a pokoje, které nám Bůh chystá na věčnosti.

I my, stejně jako ti, kteří tehdy v den letnic přistoupili k svatému Petrovi, jsme byli pokřtěni. Ve křtu se náš Otec Bůh ujal našich životů, napojil nás na Kristův život a poslal nám Ducha svatého. Pán, říká Písmo svaté, *nás spasil v koupeli znovuzrození a obnovení Duchem svatým. Toho na nás vylil v hojnosti skrze našeho spasitele Ježíše Krista, abychom – ospravedlnění jeho milostí – dostali jako dědictví vytoužený věčný život* (Tit 3,5–7).

Zkušenost naší slabosti a našich poklesků, nesváry, které mohou vést k bolestné podívané na malost nebo dokonce ubohost některých lidí, kteří se nazývají křesťany, zdánlivé ztroskotání nebo dezorientace některých apoštolských akcí, to všechno – potvrzuje to skutečnost hříchu a lidského omezení – může

být zkouškou naší víry a vyvolat pokušení a pochybnosti: kde je Boží síla a moc? To je chvíle, kdy bychom měli začít něco dělat, vzbuzovat naději, a tak se snažit o upevňování své věrnosti.

129 Dovolte, abych vám vyprávěl, co se mi stalo před mnoha lety. Jednou mi jeden můj přítel, člověk dobrého srdce, ale nevěřící, ukázal mapu světa a řekl: *Podívejte, od severu k jihu, od východu až na západ. Na co se mám podívat?* zeptal jsem se. Odpověděl: *Na Kristovo fiasko. Celá staletí se snaží, aby lidé žili podle jeho učení, a podívejte se na výsledky.* V první chvíli jsem pocítil smutek: pomyšlení na to, že je dosud tolik lidí, kteří neznají Pána, a že mezi těmi, kteří ho znají, je mnoho takových, kteří žijí, jako by ho neznali, je opravdu velká bolest.

Ale tento pocit trval jen chvíli. Pak byl vystřídán pocitem lásky a

vděčnosti, protože Ježíš přece chtěl, aby každý člověk spolupracoval na jeho vykupitelském díle svobodně. Ne, Kristus neutrpěl fiasko: jeho život i jeho učení stále obnovují tvář světa. Jím získané vykoupení je dostačující a hojné.

Bůh nechce otroky, ale děti a respektuje naši svobodu. My pak máme účast na tomto neustále uskutečňovaném díle vykoupení: Kristus chce, abychom – podle působivých slov svatého Pavla – doplňovali na svém těle to, co ještě zbývá vytrpět *pro Corpore eius, quod est Ecclesia*, k prospěchu jeho Těla, to je církve (srov. Kol 1,24).

Stojí to za to dávat v sázku život, zcela se vydat, abychom tak odpověděli na lásku a důvěru, kterou v nás Bůh vkládá. Především stojí za to rozhodnout se a brát vážně svou křesťanskou víru. V Krédu vyznáváme, že věříme v Boha Otce

všemohoucího, v jeho Syna, Ježíše Krista, který zemřel a byl vzkříšen, v Ducha svatého, Pána a Dárce života. Vyznáváme, že jedna svatá, obecná a apoštolská církev je tělem Kristovým, oživovaným Duchem svatým.

Radujeme se z odpuštění hříchů a z naděje na budoucí vzkříšení.

Pronikají však tyto pravdy až do hloubi našich srdcí nebo zůstávají jen na rtech? Božské poselství vítězství radosti a pokoje svatodušních svátků by mělo být neotřesitelným základem myšlení, jednání i života každého křesťana.

Boží síla a lidská slabost

130 *Non est abbreviata manus*

Domini, není krátká Hospodinova ruka (Iz 59,1). Bůh je dnes jako i v jiných dobách stále stejně mocný, stejná je i jeho velká láska k lidem.

Naše víra nás učí, že všechno tvorstvo, pohyb země i pohyb hvězd, ušlechtilá lidská činnost, veškerý

dějinný pokrok – jedním slovem všechno – je od Boha a k Bohu směřuje.

Může se stát, že nerozpoznáme působení Ducha svatého, protože Bůh nám nedá poznat své plány a protože lidský hřích zatemňuje a zahaluje Boží dary. Ale víra nám připomíná, že Bůh stále působí: to on nás stvořil a udržuje nás při životě, on svou milostí vede všechno tvorstvo ke svobodě a slávě Božích dětí (srov. Řím 8,21).

Proto křesťanská tradice shrnuje postoj, který bychom měli zaujmout k Duchu svatému, do jediného slova: poslušnost. Máme být citliví na podněty, kterými Duch Boží působí v našem okolí i v nás samých, měli bychom citlivě vnímat dary, které uděluje, hnutí a instituce, které vyvolává v život, naslouchat a reagovat na pohnutky a rozhodnutí, kterým dává vzniknout v našem

srdci. Duch Svatý uskutečňuje ve světě Boží dílo. On je, jak říká liturgický hymnus, dárce milostí, světlo srdcí, host duší, poskytuje odpočinek po práci, útěchu v pláči. Bez jeho pomoci člověk ztrácí nevinnost a sílu, neboť on smývá to, co je poskvrněno, on uzdravuje to, co je nemocné, on zahřívá to, co je studené, on napravuje to, co je pokřiveno, on vede lidi k přístavu spásy a věčné radosti.

Ale tato víra v Ducha svatého by měla být pravá a úplná: ne nějaká mlhavá víra v jeho přítomnost ve světě, ale vděčné přijímání všech znamení a událostí, se kterými zvláštním způsobem spojuje svou sílu. Až přijde Duch pravdy – řekl Ježíš – *on mě oslaví, protože z mého vezme a vám to oznámí* (Jan 16,14). Duch svatý je duch poslaný Kristem, aby v nás mohlo působit posvěcení, o které se nám on zasloužil zde na zemi.

Nemůže tedy existovat víra v Ducha svatého, jestliže neexistuje víra v Krista, v Kristovo učení, v Kristovy zázraky, v Kristovu církev. Není v souladu s křesťanskou vírou ten, kdo opravdu nevěří v Ducha svatého, kdo nemiluje církev, kdo v ni nemá důvěru, ten, komu vyhovuje jen ukazovat na chyby a omezenost jejích představitelů, ten, kdo ji soudí zvenčí a není schopen cítit se jejím synem. Také chci připomenout, jak je důležité a hojné působení božského Utěšitele při každé mši svaté, kdy kněz zpřítomňuje na oltáři kalvářskou oběť.

131 My křesťané nosíme velký poklad milosti v nádobě hliněné (srov. 2 Kor 4,7). Bůh svěřil své dary křehké a slabé lidské svobodě a, i když nám Boží síla pomáhá, naše smyslnost, naše pohodlnost a naše pýcha je často odmítají a my upadáme do hříchu. Já osobně při mnoha příležitostech, když recituji

Krédo a vyznávám svou víru v *jednu, svatou, všeobecnou a apoštolskou* církev, už více než čtvrt století dodávám: *přesto všechno*. Když s někým mluvím o tomto svém zvyku a on se pochopitelně zeptá, na co narážím, odpovím: *na své i tvé hříchy*.

To všechno je pravda, ale nijak to neopravňuje soudit církev lidským způsobem, bez víry, a zaměřit se pouze na lepší či horší vlastnosti určitých duchovních nebo některých křesťanů. Takto jednat znamená zůstat na povrchu. Na církvi není nejdůležitější to, jací jsme my lidé, ale to, co dělá a jak působí Bůh. Církev je Kristus mezi námi; Bůh, který přichází k lidstvu, aby ho spasil, nás volá svým zjevením, posvěcuje nás svou milostí, neustále nám pomáhá svou milostí v malých i velkých zápasech každodenního života.

Můžeme pochybovat o lidech a nikdo z nás si nemůže být jist sám sebou, proto bychom měli každý den zakončit pokorným *mea culpa*, to je upřímným a důkladným zpytováním svědomí a lítostí. Ale nemáme právo pochybovat o Bohu. Pochybnost o církvi, o jejím božském původu, o spasitelné účinnosti jejího hlásání, o jejích svátostech, znamená pochybovat o Bohu, znamená to nevěřit plně ve skutečný příchod Ducha svatého.

Dokud Kristus nebyl ukřižován – píše sv. Jan Zlatoústý – neexistovalo smíření. A dokud tedy neexistoval smír, nebyl poslán Duch svatý... Nepřítomnost Ducha svatého byla znamením Božího hněvu. Nyní, když ho vidíš přicházet, nepochybuji o smíření. Ale kdyby se někdo zeptal: Kde je nyní Duch svatý? Bylo přece možno mluvit o jeho přítomnosti, když se děly zázraky, když byli křišeni mrtví a uzdravováni malomocní. Jak

máme vědět, že i nyní je opravdu přítomen? Nedělejte si starosti! Dokáží vám, že Duch svatý je i nyní mezi námi...

Kdyby neexistoval Duch svatý, nemohli bychom říkat: Ježíš je Pán, protože jenom pod vlivem Ducha svatého může někdo říci: „Ježíš je Pán“ (1 Kor 12,3). Kdyby neexistoval Duch svatý, nemohli bychom se modlit s důvěrou. Když se modlíme, říkáme přece: Otče náš, jenž jsi na nebesích (Mt 6,9). Kdyby neexistoval Duch svatý, nemohli bychom nazývat Boha Otcem. Jak to všechno víme? Neboť Apoštol nás učí: Protože jste synové, poslal nám Bůh do srdce Ducha svého Syna, Ducha, který volá: „Abba, Otče!“ (Gal 4,6).

Když tedy vzýváš Boha Otce, vzpomeň si, že to byl Duch svatý, který ti vložil do duše tuto modlitbu. Kdyby neexistoval Duch svatý, církev by postrádala slova moudrosti a vědění,

protože je psáno: Duch dává dar moudrosti (1 Kor 12,8)... Kdyby Duch svatý nebyl přítomen, církev by neexistovala. Ale jestliže církev existuje, je jisté, že Duch svatý je v ní přítomen.

Trvám na tom, že přes všechny lidské nedostatky a slabosti je církev znamením a jistým způsobem – ne v teologickém smyslu, jak je dogmaticky definována podstata sedmi svátostí Nové úmluvy – jakousi univerzální svátostí Boží přítomnosti ve světě. Být křesťanem znamená být obnoven Bohem a poslán k lidem hlásat jim spásu. Kdybychom měli pevnou a živou víru a statečně hlásali Krista, viděli bychom, jak se před našima očima dějí zázraky jako za dob prvních apoštolů.

Protože i v dnešní době se navrací zrak slepým, kteří ztratili schopnost dívat se k nebi a vidět Boží divy; i dnes se osvobozují kulhaví a chromí,

kteří byli svázáni svými vášněmi a jejichž srdce neuměla milovat; i dnes opět slyší hluší, kteří nechtěli nic vědět o Bohu; opět mluví němí, kteří měli jazyk sevřený do kleští, protože nechtěli vyznat své hříchy; i dnes jsou přiváděni k životu mrtví, kterým hřích rozvrátil život. Stále znovu si můžeme ověřovat, že *Boží slovo je (plné) života a síly, ostřejší než každý dvojsečný meč* (Žid 4,12), a stejně jako první křesťané se radujeme a obdivujeme sílu Ducha Svatého a jeho působení na lidský rozum i vůli.

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
velky-neznamy-cast-i/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/velky-neznamy-cast-i/) (05.08.2025)